

kialakítása lett volna. Pálffy Györgyéhez hasonlóan ez a terv is kudarcba fulladt. Az összeesküvés vezetőit elárulta egy agent provocateur, és november 23-án Tartsay lakásán, ahol stratégiai megbeszélést tartottak, a nyilasok letartóztatták őket. A nyilasok rendkívüli bírósága halálos ítéletet mondott ki rájuk.²¹³

Ugyanerre a sorsra jutott az egyházi szervezésű ellenállási csoportok több tagja is.²¹⁴

A magyarországi baloldali haladó erők jobbára csak jelképes ellenállást fejtettek ki. Felrobbantották a Gömbös-szobrot, egy-két kisebb összetűzéstől sem riadtak vissza, néhány üzemben szabotálták a termelést, repülőn kijuttatták egy képviselőjüket a szövetségesekhez Olaszországba,²¹⁵ közreműködtek hamis iratok előállításában és szétosztásában, támogattak – részvételükkel is – több, a jugoszlávok és szovjetek kezdeményezte partizánakciót, és a lakosságot a német betolakodókkal és magyar barátaikkal szembeni ellenállásra felszólító röplapokat terjesztettek.²¹⁶ Egyetlen olyan megmozdulásuk sem volt viszont, amely a zsidók mentésére irányult volna. A Békepárt (azaz a Kommunisták Párt) magatartását és a hívei által terjesztett röplapok tartalmát Gosztonyi Péter élesen bírálja:

A deportáció kérdése a Békepártot teljesen hidegen hagyta, az 1944-ből származó nem kevés kommunista röplap számára ez a kérdés – egyszerűen nem létezett. Sok mindenre felszólították, bátorították a nyomtatványokban a „magyar népet”, de arról, hogy az üldözött zsidóknak menedéket adjanak, hogy szabotázskelekményekkel, a vasúti berendezéseket megrongálva megakadályozzák vagy késleltessék a deportálónvonatokat – arról sohasem volt szó!²¹⁷

Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy a Békepártnak szándékában állt egy röplap kibocsátásával fölemelni szavát az ország üldözött zsidó polgárainak védelmében, a terv azonban „konspirációs okokból” meghiúsult. Az elhatározás a vidéki deportálások véghezvitele után született. A röplapok, melyeket június 30-ig akartak kiszórni – ugyanis az a hír terjedt el, hogy ekkorra tűzték ki a budapesti zsidók deportálását –, a Sztójay-kormány zsidóellenes intézkedéseinek borzalmairól tájékoztatták volna a lakosságot. A röplap szövegét Losonczy Géza fogalmazta meg, sokszorosításával pedig Fehér Lajost, a földalatti ellenállási mozgalom egyik vezetőjét bízták meg. Fehér hozzá is kezdett a munkához, de mivel nem talált hozzá kellően biztonságos helyet, a feladatot Gyenes Antalra ruházta át. Gyenesnek állítólag sikerült sokszorosítania a röplapot, de „felsőbb összekötőjének” utasítására valamennyi példányt el kellett égetnie.²¹⁸

A különböző illegálisan megjelenő újságokat, mint amilyen a *Szabadságharc*, a *Magyar Front*, a *Szabad Nép* vagy a *Harcoló Bányász* volt,